

Vilka människor är skyddsvärda?

Socialpolitiska reformers påverkan på människor i utsatthet och våra verksamheter

Sisela Abelli & Sonja Román

Plan för seminariet

1. Introduktion: stadsmissionernas uppdrag, värdegrund och juridikens roll
2. Rättsområdets påverkan på människors livsvillkor
 - *Migration*
 - *Brott/straff*
 - *Välfärd/bidragsreformer*
3. Avslutning och diskussion

Uppdraget i relation till människan

Se, lindra, förebygga och förändra

Arbetet präglas av fokus på individuella behov, i syfte att stärka den enskildes makt över sitt eget liv och därigenom åstadkomma varaktig förändring

Uppdraget i relation till samhället är att *utmana och komplettera*

Stadsmissionen, med sina särskilda kvaliteter, bidrar till mångfalden i rollen som utförare, när man utformar verksamheter som möter människors behov

Utgångspunkt för stadsmissionernas arbete

- "Stadsmissionens vision är ett mänskligare samhälle, där alla har makt att forma sina egna liv och är delaktiga i samhället."
- "Stadsmissionen verkar för alla människors rätt till bostad, sysselsättning och social trygghet."
- "Som människor är vi alla ofullkomliga och därmed jämlika. Förlåtelse och nya möjligheter är grunden för en tro på människan oavsett vad. Hos Stadsmissionen finns det alltid en möjlighet att börja om, göra nya val och ställa till rätta."

”Som människor är vi alla ofullkomliga och därmed jämlika. Förlåtelse och nya möjligheter är grunden för en tro på människan oavsett vad. Hos Stadsmissionen finns det alltid en möjlighet att börja om, göra nya val och ställa till rätta.”

”Ali”, 25, lämnade kriminaliteten – får inga jobb

PUBLICERAD 12 JULI 2025

Nästan 1,6 miljoner svenskar finns i dag i belastningsregistret. En prick i registret som i vissa fall värre än straffet, eftersom det blir mycket svårare att skaffa jobb och bostad.

Allt fler arbetsgivare kräver utdrag ur registret för att anställa, något som många unga kanske inte tänker på när de begår brott. Men pricken i registret blir ofta värre än själva straffet.

– Man måste ha någon form av band till samhället och legalt liv för att komma tillbaka i längden och inte bara hamna i ett vakuum, säger Sven Granath, kriminolog på Stockholms universitet.

Ministern: Möjligheter och skyldigheter

Regeringen menar att det finns flera sätt att ta sig tillbaka till samhället men att det största ansvaret är det egna.

Får alla en andra chans idag?

*”För Stadsmissionens
medarbetare står alltid
mänskliga rättigheter i fokus.”*

*"Stadsmissionen verkar för alla människors
rätt till bostad, sysselsättning och social
trygghet.”*

"Sveriges Stadsmissioner verkar utifrån en grundläggande respekt för alla människors lika värde, rättigheter och möjligheter, i enlighet med FN:s deklaration om mänskliga rättigheter. För oss är det av yttersta vikt att samhällets lagstiftning skyddar och säkerställer lika rättigheter och likhet inför lagen för alla.

Stadsmissionen arbetar utifrån ett rättighetsbaserat perspektiv och verkar aktivt för att dessa mänskliga rättigheter ska respekteras och tillgodoses i samhället såväl som i vår egen verksamhet."

Att jobba med rättigheter som grund

- Se alla vi möter som rättighetsbärare
- Vilka rättigheter är aktuella i mötet med deltagare/besökare i våra verksamheter?
- Är rättigheten utkrävbar?
- Vad händer om ingen inte längre tar ansvar för att rättigheten tillgodoses?
- *Exempel: en person i nöd*

Påverkan: Velfärd och bidragsreformer

Bidragsreformen

Bidragstak
+ jobbprenie

Aktivitetskrav

Kvalificering till
socialförsäkringen

Bild från regeringens pressträff den 17 september

Kvalificering till välfärd

- **Fem års kvalificeringstid** införs för bosättningsbaserade förmåner
- **Ekonomiskt bistånd villkoras:** kräver medborgarskap eller fem års laglig vistelse
- **Färre har rätt till stöd**
tusentals människor exkluderas

Påverkan: Migration

10 år av kapprustning mot en
restriktiv migrationspolitik

Från permanenta till tillfälliga uppehållstillstånd

- Svårare att få hit anhöriga
- Psykisk ohälsa, försvårad integration, ökade kostnader
- Förslag om sänkning till EU:s miniminivå: tar bort permanenta helt och hållet

Angiverisamhället - är det här?

- En av punkterna i Tidöavtalet
- Informationsplikt ("angiverilagen") - *under utredning*
- Slopad sekretess mellan myndigheter – *under utredning*
- Annan lagstiftning har antagits - informationsflöde mellan brottsbekämpande myndigheter

Informationsutbyte / offentlighet och sekretess

Stadsdelsnämnden har gjort gällande att det finns stor risk för att ett utlämnande skulle medföra att den person som avses inte längre skulle ta emot insatsen skyddat boende. Det har dock inte anförts någon närmare grund för detta ställningstagande eller framkommit andra omständigheter som krävs för att neka utlämnandet med hänvisning till synnerliga skäl. Enligt kammarrätten framgår det därmed inte av utredningen att det intresse som sekretessen ska skydda har företräde framför intresset av att uppgiften lämnas ut. Överklagandet ska därför bifallas. Det ankommer på stadsdelsnämnden att lämna ut den begärda uppgiften till Polismyndigheten.

Påverkan: Brott och straff

Regeringen: Sänk straffbarhetsåldern till 13 år

TT

Publicerad 2025-09-10 06.21

Tiggeriförbud

Förslag om nationellt tiggeriförbud (SOU 2025:83), föreslås börja gälla 1 juli 2027

- Straffbart att be om pengar till sin försörjning
- Syftet är att skydda allmänheten
- Påföljd - böter

Vandel

Förslag om skärpta vandelskrav i utlänningslagen (SOU 2025:33)

- **Vandel som nytt grundkrav: Uppehållstillstånd ska kräva att en person lever "hederligt och skötsamt", även utan brottslighet**
- **Fler skäl för avslag och återkallelse: Även bötesbrott, välfärdsmissbruk, obetalda skulder och "oärlig försörjning" kan leda till utvisning**

Föreslås börja gälla 1 juli 2026

Vräkning av barnfamiljer där ett barn begått brott

Åtgärder för tryggare bostadsområden – 1 juli 2024

Lägenheten ska kunna sägas upp om hyresgästen *eller personer i hushållet* begår brott som försämrar närmiljön för grannar

Hyresvärden kan säga upp avtalet om bostaden används för allvarlig eller omfattande brottslighet

A dimly lit room, likely a dormitory or shared living space. In the foreground, there are two beds. The bed on the left has a patterned blanket and a white pillow. The bed on the right has a white sheet and a red and white striped blanket. In the background, there is a window with white blinds and a small table with some items on it. The overall atmosphere is quiet and somewhat somber.

Ändringar i LMA – ett restriktivare asylmottagande med villkorat bidrag

Avslutning: Vilka är skyddsvärda under paradigmskiftet?

Avslutning: Vilka är skyddsvärda under paradigmskiftet?

VI GER MÄNNISKOR OCH PRYL
EN ANDRA CHANS

- Uppdraget gentemot individen
- Se, lindra, förebygga och förändra
- I relation till samhället
- Utmana och komplettera

Tack!

sisela.abelli@stadsmissionen.se

sonja.roman@skanestadsmission.se